

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για ένα κοινοτικό σχέδιο δράσης για την προστασία και την καλή μεταχείριση των ζώων 2006-2010»

COM (2006) 13 τελικό

(2006/C 324/08)

Στις 5 Απριλίου 2006, και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης ΕΚ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για το ανωτέρω θέμα.

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου, περιβάλλον», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 8 Σεπτεμβρίου 2006 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. NIELSEN.

Λόγω ανανέωσης της θητείας της ΕΟΚΕ, η σύνδοδος ολομέλειας αποφάσισε να ψηφίσει την παρούσα γνωμοδότηση τον Οκτώβριο και όρισε γενικό εισηγητή τον κ. Nielsen με βάση το άρθρο 20 του Εσωτερικού Κανονισμού.

Κατά την 430ή σύνοδο ολομέλειας της 26ης Οκτωβρίου 2006, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε, με 92 ψήφους υπέρ και 1 αποχή, την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Το ενδιαφέρον για την προστασία και την καλή μεταχείριση των ζώων ενισχύεται ολοένα και περισσότερο, σε πολλές χώρες της ΕΕ, αλλά και σε ορισμένες τρίτες χώρες. Ως εκ τούτου, κρίνεται σκόπιμο να υποστηριχθούν οι προσπάθειες που καταβάλλουν οι δυνάμεις της αγοράς και να προσαρμοστούν δεόντως οι ελάχιστες απαιτήσεις της ΕΕ. Αυτό δεν συνεπάγεται οπωσδήποτε πιο περιοριστικές απαιτήσεις, αλλά μία καλύτερη και σχετικότερη ρύθμιση βάσει επιστημονικών και κοινωνικοοικονομικών ερευνών. Επιπλέον, είναι σημαντικό να καθιερωθεί ένα κοινό σύστημα επίσημησης της ποιότητας των προϊόντων, τα οποία πληρούν ειδικές απαιτήσεις σε ό,τι αφορά την καλή μεταχείριση των ζώων. Τέλος, είναι απαραίτητο να επέλθουν βελτιώσεις για τα ζώα που χρησιμοποιούνται στην έρευνα και σε πειράματα, καθώς και σε δοκιμές για την ασφάλεια που είναι υποχρεωτικές από το νόμο.

1.2 Σε γενικές γραμμές, το σχέδιο δράσης της Επιτροπής λαμβάνει υπόψη αυτές τις απαιτήσεις και μπορεί να αποτελέσει μία βάση για να δοθεί ακόμη μεγαλύτερη προτεραιότητα στον τομέα αυτόν. Συνεπώς, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή επικροτεί κατ' αρχήν την πρόταση στρατηγικής, αλλά θα εκτιμήσει εν συνεχεία με ακρίβεια τις συγκεκριμένες προτάσεις της Επιτροπής με στόχο την επίτευξη ισορροπίας όσον αφορά την καλή μεταχείριση των ζώων και τα κοινωνικοοικονομικά θέματα. Είναι όμως ζωτικής σημασίας να μην περιορισθεί η παραγωγή της ΕΕ λόγω εισαγωγών από τρίτες χώρες με χαμηλότερες προδιαγραφές. Αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να εκτρέφονται ζώα σε περιοχές με χαμηλότερα πρότυπα και να σταματήσει η παραγωγή στην ΕΕ. Κατόπιν των ανωτέρω, η ΕΟΚΕ δεν έχει πεισθεί ότι το σχέδιο δράσης της Επιτροπής μπορεί να εγγυηθεί βιώσιμες λύσεις.

1.3 Η ΕΟΚΕ εκφράζει τη βαθιά της λύπη που δεν είναι δυνατό να εξετασθεί το θέμα αυτό στο γύρο των τρεχουσών διαπραγματεύσεων που διεξάγονται στον ΠΟΕ. Παρόλα αυτά, η καλή μεταχείριση των ζώων μακροπρόθεσμα πρέπει να αναγνωριστεί ως θέμα μη εμπορικής φύσεως στις συναλλαγές γεωργικών προϊόντων. Η ΕΕ μπορεί σε αντίθετη περίπτωση να αναγκασθεί να αναλάβει μονομερείς δράσεις για να γίνει δεόντως αντιληπτή η ανάγκη προσαρμογής των ισχυόντων νόμων. Βραχυπρόθεσμα, είναι απαραίτητο να ασκήσουν η

Επιτροπή και η κοινωνία των πολιτών πιέσεις στο λιανικό εμπόριο και στη βιομηχανία ειδών διατροφής ώστε να ικανοποιηθούν οι σχετικές απαιτήσεις μέσω μέτρων πιστοποίησης και ανάλογες διασφαλίσεις κατά τις εισαγωγές από τρίτες χώρες.

1.4 Οι δράσεις στον τομέα της έρευνας πρέπει να συντονιστούν και να αναπτυχθούν, προκειμένου να αξιοποιηθούν οι πόροι στο μέγιστο δυνατό βαθμό. Εκτός αυτού, οι διατάξεις πρέπει να αναθεωρούνται σε τακτικά χρονικά διαστήματα, μεταξύ άλλων, υπό το φως της τεχνολογικής ανάπτυξης και του σημερινού επιπέδου γνώσεων.

1.5 Η ΕΟΚΕ επικροτεί συνεπώς την προτεινόμενη ίδρυση ενός κέντρου ή εργαστηρίου για την προστασία και την καλή μεταχείριση των ζώων. Θα πρέπει, ωστόσο, να εξεταστεί η δυνατότητα αναζήτησης μιας πρωτοποριακής λύσης με τη μορφή ενός παγκόσμιου κέντρου, το οποίο θα μπορεί να συμβάλει στην επίλυση των προβλημάτων σε ό,τι αφορά την προστασία και την καλή μεταχείριση των ζώων, υποστηρίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο το έργο της Παγκόσμιας Οργάνωσης για την Υγεία των Ζώων (ΟΙΕ) ⁽¹⁾ και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, καθώς και στα πλαίσια των διμερών συμφωνιών της ΕΕ.

1.6 Επιπλέον, η Επιτροπή θα πρέπει, σε συνεργασία με την ΟΙΕ και το Συμβούλιο της Ευρώπης, να αναλάβει την πρωτοβουλία να διοργανώσει διεθνή διάσκεψη, προκειμένου να δημιουργηθεί ένα μόνιμο δίκτυο με ερευνητές σε τρίτες χώρες και να αναπτυχθεί σε αυτόν τον τομέα μεγαλύτερη άτυπη διεθνής συνεργασία.

1.7 Όσον αφορά τη χρήση ζώων για πειράματα και τοξικολογικές δοκιμές, η ΕΟΚΕ κρίνει απαραίτητη τη διεύρυνση της στρατηγικής και την υιοθέτηση ενός κριτηρίου που να σχετίζεται με την ύπαρξη «ανάγκης», ούτως ώστε να υφίσταται ένα είδος αποδεδειγμένης κοινωνικής ανάγκης για το σχετικό προϊόν.

2. Σύνοψη των κύριων σημείων του σχεδίου δράσης

2.1 Πρωταρχικός στόχος του σχεδίου δράσης είναι η εξασφάλιση της καλής μεταχείρισης των ζώων στην ΕΕ και παγκοσμίως, ο προσδιορισμός μελλοντικών αναγκών για ανάληψη δράσης και η

⁽¹⁾ Παγκόσμια οργάνωση για την υγεία των ζώων (προηγούμενη ονομασία «Διεθνές Γραφείο Επιζωοτιών»).

διασφάλιση αποτελεσματικότερου συντονισμού των υφιστάμενων πόρων. Βάσει του σχεδίου δράσης, για το διάστημα από το 2006 έως το 2010 ελέγχονται και αξιολογούνται οι εξής πέντε κύριοι τομείς δράσης σχετικά με την καλή μεταχείριση των ζώων, μεταξύ άλλων, για να συνεχισθεί και μετά το 2010:

- Προσαρμογή των υφιστάμενων ελάχιστων προτύπων, σύμφωνα με τα νέα επιστημονικά δεδομένα και τις κοινωνικοοικονομικές αξιολογήσεις·
- προώθηση της μελλοντικής έρευνας·
- εισαγωγή τυποποιημένων δεικτών καλής μεταχείρισης των ζώων·
- εφαρμογή πρωτοβουλιών για την ενημέρωση σχετικά με τα ισχύοντα πρότυπα·
- δρομολόγηση διεθνών πρωτοβουλιών για την ευαισθητοποίηση και την επίτευξη συναίνεσης σχετικά με την καλή μεταχείριση των ζώων.

2.2 Το σχέδιο περιλαμβάνει 28 ακόμη πρωτοβουλίες, τις οποίες η Επιτροπή προγραμματίζει να εφαρμόσει έως το 2010. Οι 21 εξ αυτών συγκροτούν έναν κατάλογο δράσεων που έχουν ήδη εφαρμοστεί ή η εφαρμογή των οποίων έχει εξαγγελθεί ή έχει ήδη θεσπιστεί στο πλαίσιο της κοινοτικής νομοθεσίας.

2.3 Παράλληλα, η Επιτροπή έχει υποβάλει τα έγγραφα εργασίας που συνιστούν τη στρατηγική βάση για τις πρωτοβουλίες και περιγράφουν τα κύρια δομικά στοιχεία των προτεινόμενων ενεργειών του σχεδίου δράσης. Η Επιτροπή κρίνει ότι η συμμόρφωση με τη «δήλωση του τρίπτυχου» σχετικά με τα πειράματα στα ζώα που εγκρίθηκε το 2005 αποτελεί μείζονα συνιστώσα του σχεδίου δράσης (7).

2.4 Η Επιτροπή εκτιμά ότι η αποστολή της στον τομέα της προστασίας των ζώων θα μπορούσε να διευκολυνθεί μέσω ενός αποτελεσματικότερου συντονισμού μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών. Με αυτόν τον τρόπο θα μπορούσε επίσης να διασφαλιστεί η συνεκτικότητα και ο καλύτερος συντονισμός των προσπάθειών που καταβάλλονται στα πλαίσια όλων των πολιτικών της Επιτροπής. Επιπλέον, θα πρέπει να αξιολογηθούν οι ενέργειες που έχουν αντίκτυπο στην καλή μεταχείριση των ζώων ως προς τη συμμόρφωσή τους με «το πρωτόκολλο της Συνθήκης ΕΚ για την προστασία και την καλή μεταχείριση των ζώων» και τις κοινωνικοοικονομικές τους συνέπειες.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Ως εκπρόσωπος της κοινωνίας των πολιτών και λόγω της αντιπροσωπευτικής σύνθεσής της, η ΕΟΚΕ αποδέχεται σαφώς τη συνυπευθυνότητά της για τη διαμόρφωση των κανόνων όσον αφορά την καλή μεταχείριση των ζώων στα πλαίσια του «ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου» (8). Είναι σημαντικό να διατηρηθεί η τρέχουσα προσέγγιση και να διασφαλιστεί ένα εύλογο και αποδεκτό

(7) Η δήλωση για τα πειράματα σε ζώα εγκρίθηκε στις 7 Νοεμβρίου 2005 στις Βρυξέλλες. Αφορά την εκπόνηση του προγράμματος δράσης για την εφαρμογή του τρίπτυχου: *Reduction* (μείωση του αριθμού των πειραματόζωων), *refinement* (βελτίωση των προτύπων δοκιμών σε ζώα με μείωση της επιβάρυνσης των πειραματόζωων) και *replacement* (αντικατάσταση — ανάπτυξη εναλλακτικών προσεγγίσεων για τα πειράματα σε ζώα).

(8) Είναι συνεπώς λυπηρό το γεγονός ότι ζητήθηκε η γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ τρεις μήνες μετά την υποβολή του σχεδίου δράσης.

επίπεδο καλής μεταχείρισης των ζώων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, χωρίς αυτό να συνεπάγεται περιττή στρέβλωση του ανταγωνισμού ούτε υπονόμηση των εισαγωγών από τρίτες χώρες με χαμηλότερες προδιαγραφές. Το γενικό στρατηγικό σχέδιο, προσδίδει περισσότερη διαφάνεια σε αυτόν τον τομέα και βελτιώνει τις δυνατότητες επικοινωνιακής συνεργασίας όλων των συμμετεχόντων. Αυτό ισχύει και για τους παραγωγούς γεωργικών προϊόντων, οι οποίοι θα πρέπει να συμμετέχουν στη χάραξη της μελλοντικής στρατηγικής για λόγους που έχουν σχέση με τις μακροπρόθεσμες επενδύσεις, τη δραστηριοποίησή τους και το μανάτζμεντ.

3.2 Επομένως, ο γεωργικός τομέας της ΕΕ γενικά τάσσεται μεν υπέρ της θέσπισης εύλογων και ισορροπημένων διατάξεων για την καλή μεταχείριση των ζώων, εφιστά όμως την προσοχή στους ενδεχόμενους κινδύνους στρέβλωσης του ανταγωνισμού, οι οποίοι, αφενός, οφείλονται στη δυνατότητα των κρατών μελών να θεσπίζουν πρόσθετες εθνικές απαιτήσεις και, αφετέρου, μπορούν να προκύψουν λόγω των εισαγωγών από τρίτες χώρες, στις οποίες εφαρμόζονται χαμηλότερα πρότυπα ή δεν εφαρμόζονται καθόλου. Επιπλέον, ο κίνδυνος στρέβλωσης του ανταγωνισμού ως αποτέλεσμα των εθνικών διατάξεων ενισχύεται ακόμη περισσότερο λόγω της απαίτησης για «πολλαπλή συμμόρφωση» (cross compliance), η οποία εγείρεται στο πλαίσιο της ΚΠΠ. Αυτό συνεπάγεται νομική αβεβαιότητα στα κράτη μέλη και καθιστά αναγκαία τη διασαφήνιση του νομοθετικού πλαισίου ως προς αυτό το ζήτημα.

3.3 Όσον αφορά τις εισαγωγές από τρίτες χώρες, η θέσπιση κοινών κανόνων στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε μία εσωτερική αγορά 30 χωρών με 50 εκατ. κατοίκους (9), θα παράσχει κίνητρα σε κράτη εκτός της ΕΕ και θα προωθήσει τις εξαγωγές τους στην ΕΕ. Για παράδειγμα, ο Διεθνής Οργανισμός Χρηματοδότησης, ο οποίος ανήκει στην Παγκόσμια Τράπεζα, υπογράμμισε πρόσφατα το παγκοσμίως αυξανόμενο ενδιαφέρον για την καλή μεταχείριση των ζώων και επισήμανε την αναγκαιότητα προσαρμογής σε αυτήν την εξέλιξη τόσο στον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής όσο και στον κλάδο της μεταποιητικής βιομηχανίας (10).

3.4 Ωστόσο, πρέπει βραχυπρόθεσμα να καταστεί σαφές στις αλυσίδες λιανικού εμπορίου και στη μεταποιητική βιομηχανία της ΕΕ ότι, κατά την εισαγωγή γεωργικών προϊόντων και μεταποιημένων ζωικών αγαθών από τρίτες χώρες για λογαριασμό τους και για την προβολή τους, οφείλουν να μεριμνούν ώστε να εφαρμόζεται στη χώρα παραγωγής ένας κώδικας συμπεριφοράς, όπως οι απαιτήσεις για την καλή μεταχείριση των ζώων που να αντιστοιχούν στις διατάξεις της ΕΕ στον τομέα αυτό. Αυτό μπορεί π.χ. να γίνει μέσω υποχρεωτικής συνεργασίας με τους προμηθευτές (11). Η Επιτροπή θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να αναλάβει σχετικές πρωτοβουλίες, ενώ η κοινωνία των πολιτών οφείλει να επικεντρώσει το ενδιαφέρον στο πρόβλημα αυτό μέσω των ΜΜΕ. Πρέπει εν προκειμένω να διασαφηνισθεί στις αλυσίδες λιανικού εμπορίου και στη βιομηχανία ειδών διατροφής της ΕΕ ότι στο μέλλον θα δοθεί μεγαλύτερη προσοχή

(9) Συμπεριλαμβανομένων της Νορβηγίας, της Ισλανδίας και του Λιχτενστάιν, που περιλαμβάνονται στην εσωτερική αγορά της ΕΕ (Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος) καθώς και της Ρουμανίας και της Βουλγαρίας.

(10) «Creating Business Opportunity through Improved Animal Welfare» (Δημιουργία επιχειρηματικών ευκαιριών μέσω βελτίωσης της καλής μεταχείρισης των ζώων) — Διεθνής Οργανισμός Χρηματοδότησης (ΔΟΧ) της Παγκόσμιας Τράπεζας, Απρίλιος 2006. Ο ΔΟΧ περιλαμβάνει 178 κράτη μέλη· το αίτημα εστιάζεται κυρίως σε επενδύσεις στις αναπτυσσόμενες χώρες με στόχο την προώθηση των εξαγωγών στις ανεπτυγμένες χώρες.

(11) Ορισμένες χώρες διαθέτουν και έναν κώδικα για την ευημερία των ζώων αντί ειδικής νομοθεσίας. Αυτό συμβαίνει, για παράδειγμα, στην Ελβετία, την Αυστραλία, την Νέα Ζηλανδία, την Αργεντινή και τη Βραζιλία.

(12) Μια δεσμευτική συνεργασία μπορεί να συνιστάται π.χ. σε κοινές προσπάθειες παραγωγών (σε μια τρίτη χώρα) και εισαγωγέων στην ΕΕ για την έρευνα και ανάπτυξη, καθώς και την πιστοποίηση, ώστε να τηρούνται οι ίδιες προδιαγραφές παραγωγής και μεταποίησης, όπως γίνεται όλο και περισσότερο στην ΕΕ.

στις συνθήκες παραγωγής εισαγόμενων γεωργικών προϊόντων και μεταποιημένων ζωικών προϊόντων από τρίτες χώρες. Οι οργανώσεις καταναλωτών και γεωργών πρέπει να αναλάβουν από κοινού ανάλογα καθήκοντα σε εθνικό επίπεδο. Εντούτοις, είναι αποφασιστικής σημασίας να διασφαλιστεί ότι, στο εμπόριο γεωργικών προϊόντων, η καλή μεταχείριση των ζώων αναγνωρίζεται ως ζήτημα που δεν άπτεται της εμπορικής πολιτικής (βλέπε κατωτέρω).

3.5 Όσον αφορά τον κίνδυνο στρέβλωσης του εσωτερικού ανταγωνισμού στην ΕΕ, μία εναρμόνιση των διατάξεων με απαγόρευση απώτερης εμβέλειας εθνικών προτύπων, θα είναι παράλογη και απαράδεκτη για την κοινή γνώμη στα περισσότερα κράτη μέλη. Εάν, ωστόσο, στο μέλλον τα ελάχιστα πρότυπα σε επίπεδο ΕΕ βασιστούν περισσότερο σε αντικειμενικότερα κριτήρια, τα οποία θα βασίζονται στην έρευνα και σε επιστημονικές μελέτες, αναμένεται ότι η κατανόηση και η αποδοχή θα ενισχυθούν και τα κίνητρα για θέσπιση περαιτέρω εθνικών κανόνων θα περιοριστούν. Προκειμένου να διασφαλιστεί ένα ενδεδειγμένο ρυθμιστικό πλαίσιο πρέπει απαραίτητως τα νέα μέτρα να βασίζονται σε επιστημονικά δεδομένα και σε δέουσες κοινωνικοοικονομικές αξιολογήσεις. Συγχρόνως θα πρέπει να διασφαλιστεί η ορθή αξιολόγηση και εφαρμογή των πορισμάτων των ερευνών, στα πλαίσια του καθορισμού των προαναφερόμενων δεικτών. Ταυτόχρονα θα πρέπει τα κράτη μέλη να διαθέτουν επαρκή περιθώρια ευελιξίας για να λαμβάνουν π.χ. υπόψη τις περιβαλλοντικές και κλιματικές συνθήκες.

3.6 Η προσαρμογή, η διαχείριση, η αναβάθμιση και η διάδοση των προτύπων αυτών καθώς και η διεξαγωγή συναφών κοινωνικοοικονομικών μελετών και αξιολογήσεων του αντικτύπου θα διευκολύνονταν με τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού κέντρου/εργαστηρίου για την προστασία και την καλή μεταχείριση των ζώων. Η ΕΟΚΕ προτρέπει να εξεταστεί μια πιο διορατική λύση, συγκεκριμένα η σύσταση ενός παγκόσμιου κέντρου, το οποίο θα μπορούσε να συμβάλει στην αντιμετώπιση ζητημάτων σχετικά με την καλή μεταχείριση των ζώων σε διεθνές επίπεδο, στηρίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τις εργασίες της Παγκόσμιας Οργάνωσης για την Υγεία των Ζώων (ΟΙΕ) και ενδεχόμενες διμερείς συμφωνίες που θα συναφθούν.

3.7 Όσον αφορά το ζήτημα των πειραματόζωων, η ΕΟΚΕ κρίνει επίσης ευκαία τη δημιουργία εταιρικής σχέσης μεταξύ της Επιτροπής και της βιομηχανίας, προκειμένου να εντοπιστούν εναλλακτικές προσεγγίσεις για τα πειράματα σε ζώα στη βιομηχανία, σε συνδυασμό με τη δημιουργία του Κέντρου και τη χάραξη στρατηγικής για την εφαρμογή του αποκαλούμενου «τρίπτυχου», το οποίο αποτελεί κατευθυντήριο νήμα για τη χρήση των πειραματόζωων στην ΕΕ (7). Η πρωτοβουλία της Επιτροπής μπορεί να επιδράσει θετικά στις δράσεις για την προαγωγή εναλλακτικών μεθόδων, οι οποίες εφαρμόζονται ήδη σε άλλους τομείς (8). Η ΕΟΚΕ επιζητεί εντούτοις τη διεύρυνση της στρατηγικής, η οποία θα πρέπει να περιλαμβάνει ειδικό κριτήριο που να σχετίζεται με την ύπαρξη «ανάγκης», ώστε τα πειράματα σε ζώα να μπορούν να διεξάγονται μόνον εφόσον αποδεικνύεται σαφώς ότι για το εκάστοτε προϊόν, για το οποίο πρέπει να χρησιμοποιηθεί ένα χημικό προϊόν ή μια χημική ουσία, υφίσταται κοινωνική ανάγκη.

Στρέβλωση του ανταγωνισμού στις εισαγωγές από τρίτες χώρες

3.8 Οι ισχυρές ανταγωνιστικές πιέσεις και το άνοιγμα της αγοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνεπάγονται τον σαφή κίνδυνο

(7) Το 90 % περίπου των πειραματόζωων χρησιμοποιούνται στους τομείς της έρευνας και ανάπτυξης και το υπόλοιπο 10 % για κατοχυρωμένες δια νόμου τοξικολογικές δοκιμές ασφαλείας νέων φαρμάκων και χημικών ουσιών. Η αυξημένη προσοχή που αποδίδεται στα πειραματόζωα αντανακλάται στην κοινοτική οδηγία για τα καλλυντικά, η οποία επιβάλλει στη βιομηχανία την αναζήτηση εναλλακτικών μεθόδων έναντι των πειραμάτων σε ζώα.

(8) Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται κυρίως το «Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Επικύρωση Εναλλακτικών Μεθόδων» (EVCAM) και η «Ευρωπαϊκή Συναινετική Πλατφόρμα για Εναλλακτικές Μεθόδους στα Πειράματα σε Ζώα» (European Consensus Platform for Alternatives to Animal Experimentation — ECOPEA).

όπως τα προϊόντα από τρίτες χώρες, όπου εφαρμόζονται χαμηλότερα πρότυπα καλής μεταχείρισης των ζώων ή στις οποίες δεν εφαρμόζονται καθόλου σχετικά πρότυπα, περιορίσουν σταδιακά την παραγωγή και τις πωλήσεις στην ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των αγορών εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το πρόσθετο κόστος που συνεπάγεται η καλή μεταχείριση των ζώων σε σχέση με τα ιδιαίτερα στενά περιθώρια κέρδους στη γεωργία μπορεί να αποτελέσει καθοριστικό παράγοντα για τη συνέχιση της παραγωγικής δραστηριότητας των γεωργών. Εκτός αυτού, στις περισσότερες περιπτώσεις, ο προστατευτισμός της παραγωγής σε μια μικρή ομάδα καταναλωτών που είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν το πρόσθετο κόστος (9) εγκυμονεί πολλούς κινδύνους για τους γεωργούς.

3.9 Κατά συνέπεια, οι εισαγωγές από τρίτες χώρες όπου εφαρμόζονται χαμηλότερα πρότυπα καλής μεταχείρισης των ζώων δημιουργούν εξαιρετικά περίπλοκα προβλήματα και η ΕΟΚΕ δεν είναι σε καμία περίπτωση πεπεισμένη ότι το σχέδιο δράσης της Επιτροπής αρκεί για να διασφαλιστούν μακροπρόθεσμα βιώσιμες λύσεις. Η ΕΟΚΕ εκφράζει τη βαθιά της λύπη που το ζήτημα αυτό δεν μπορεί να συζητηθεί στον παρόντα γύρο των διαπραγματεύσεων του ΠΟΕ. Παρόλα αυτά, η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να συνεχίσει τις προσπάθειές της στα πλαίσια του ΠΟΕ, προκειμένου, στις εμπορικές συναλλαγές γεωργικών προϊόντων, τα θέματα καλής μεταχείρισης των ζώων να αναγνωριστούν ως ζητήματα που δεν άπτονται της εμπορικής πολιτικής.

3.10 Εάν, παρόλα αυτά, δεν καταστεί δυνατό, ούτε με αυτόν τον τρόπο να ευρεθούν οι ενδεδειγμένες βιώσιμες λύσεις ούτε να κατανοηθεί το θέμα στο πλαίσιο του ΠΟΕ, τότε η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει — παρά την έλλειψη διεθνούς αποδοχής — να απαιτήσει τη συμμόρφωση των εισαγωγών από τρίτες χώρες με τη σχετική νομοθεσία. Ως εκ τούτου, η υιοθέτηση προκλητικής στάσης ενδεχομένως να αποδειχθεί αναγκαία, προκειμένου να προκληθεί η απαραίτητη προσοχή και να προαχθεί η κατανόηση για την απαίτηση προσαρμογής της νομοθεσίας.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1 Η συμμόρφωση με την ισχύουσα κοινοτική νομοθεσία στον εν λόγω τομέα προϋποθέτει εκ μέρους των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών τήρηση των προθεσμιών που τα ίδια έχουν ορίσει για την υποβολή, την έγκριση και την εφαρμογή των συγκεκριμένων διατάξεων, γεγονός που γινόταν πάντοτε στο παρελθόν. Οι προθεσμίες για πολλές από τις πρωτοβουλίες του σχεδίου δράσης έχουν επίσης παραβιαστεί σε σχέση με προηγούμενες αποφάσεις.

4.2 Το σχέδιο δράσης δεν εξετάζει τα προβλήματα της μεταφοράς των ζώων σε μεγάλες αποστάσεις, τα οποία αποτελούν συνέπεια της κοινοτικής εσωτερικής αγοράς και της κατάργησης των συνόρων στον κτηνιατρικό τομέα. Το Συμβούλιο αποφάσισε το 2004 την τροποποίηση των διατάξεων για την προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά, η οποία τίθεται σε ισχύ το 2007 (10). Η δε Επιτροπή ανηγγειλε ότι προτίθεται να υποβάλει σχετική πρόταση μετά το 2010. Τόσο στον τομέα αυτό όσο και στους άλλους είναι

(9) Μολονότι η κοινή γνώμη τάσσεται συνήθως υπέρ των υψηλότερων τιμών καταναλωτή ως αντίτιμο για ρυθμίσεις ευημερίας, στην πράξη οι καταναλωτές αντιδρούν διαφορετικά.

(10) Κανονισμός του Συμβουλίου αριθ. 1/2005 της 22.12.2004 για την προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά και συναφείς δραστηριότητες και για την τροποποίηση των οδηγιών 64/432/ΕΟΚ και 93/119/ΕΟΚ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1255/97.

σημαντικό να βασίζονται οι κανόνες σε επιστημονικές έρευνες και να διενεργείται πιο αποτελεσματικός έλεγχος όσον αφορά την εφαρμογή των βασικών διατάξεων σχετικά με τον χρόνο μεταφοράς και τον διαθέσιμο χώρο κατά τη μεταφορά των ζώων.

4.3 Όλες οι εμπειρίες καταδεικνύουν ότι η διαχείριση αποτελεί τον πλέον καθοριστικό παράγοντα για την καλή μεταχείριση των ζώων. Αυτή η πτυχή θα πρέπει να τεθεί στο επίκεντρο των μελλοντικών διατάξεων για την προστασία και την καλή μεταχείριση των ζώων και, συγκεκριμένα, θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να καθοριστούν απαιτήσεις όσον αφορά την κατάρτιση και την καθοδήγηση· αυτές με τη σειρά τους πρέπει να συνδυαστούν με συνεχείς ελέγχους για την καλή μεταχείριση των ζώων στα συστήματα παραγωγής. Ταυτόχρονα, τα συστήματα παραγωγής θα πρέπει να ρυθμίζονται από λιγότερο λεπτομερείς κανόνες και από πιο εύχρηστη νομοθεσία.

4.4 Η διάρθρωση της ζωικής παραγωγής χαρακτηρίζεται πλέον από όλο και μεγαλύτερες και πιο εξειδικευμένες παραγωγικές μονάδες και την εφαρμογή νέων τεχνολογιών. Έτσι, καθίσταται δυνατή η στενότερη παρακολούθηση της καλής μεταχείρισης των ζώων απ' ό,τι μέχρι σήμερα μέσω της συλλογής μιας σειράς δεικτών σχετικά με την καλή μεταχείριση των ζώων. Επιπλέον, μπορούν να σχεδιαστούν νέα κτίρια παραγωγής στη βάση των όλο και πιο λεπτομερών γνώσεων σχετικά με ειδικούς μετρήσιμους δείκτες της καλής μεταχείρισης των ζώων. Σε αυτά τα πλαίσια, το προτεινόμενο κέντρο θα μπορούσε να προσδιορίσει πρότυπα συγκριτικής αξιολόγησης τα οποία να τεκμηριώνονται επιστημονικά με στόχο την προώθηση της ανάπτυξης. Εντούτοις, στον καθορισμό νέων απαιτήσεων θα πρέπει να συνεκτιμώνται οι μεγάλες περιοδοί απόσβεσης για τις επενδύσεις στη γεωργία.

4.5 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τη δημιουργία μιας «πλατφόρμας ενημέρωσης» για την καλή μεταχείριση των ζώων, ώστε να προωθηθούν ο διάλογος και η ανταλλαγή εμπειρογνομosύνης και εμπειρίας μεταξύ καταναλωτών, παραγωγών, λιανοπωλητών και βιομηχανίας κτλ. σχετικά με το θέμα αυτό ⁽¹⁾. Ωστόσο, υπάρχουν ουσιαστικοί περιορισμοί — στην πράξη, οι καταναλωτές είναι αδύνατον να διακρίνουν με σαφήνεια τις διαφορές μεταξύ των διαφόρων συστημάτων παραγωγής καθώς και τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματά τους. Για τον λόγο αυτό, οι οργανώσεις καταναλωτών εκφράζουν την επιθυμία να αναλάβουν η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη την ευθύνη στον εν λόγω τομέα και να θεσπίσουν ελάχιστα πρότυπα.

4.6 Η ΕΟΚΕ επικροτεί επίσης την καθιέρωση ενός κοινού συστήματος εμπορίας, το οποίο θα μπορεί να συμβάλει στην προαγωγή της εφαρμογής υψηλότερων από τα ελάχιστα πρότυπων καλής μεταχείρισης των ζώων. Είναι ζωτικής σημασίας αυτό το σύστημα να βασιστεί σε κοινά, αντικειμενικά κριτήρια και τεκμηριωμένες γνώσεις. Η ΕΕ θα μπορούσε μάλιστα να καταρτίσει ένα τέτοιο σύστημα επισημάνσεως για τις αλυσιδές παραγωγής και εμπορίου, είναι όμως καθοριστικής σημασίας να ωθείται η ανάπτυξη προϊόντων που αντα-

νακλούν υψηλότερα πρότυπα καλής μεταχείρισης των ζώων, κατά το δυνατόν, από τις δυνάμεις της αγοράς. Ωστόσο, για να είναι το σύστημα επισημάνσεως επιτυχές, πρέπει να συνοδεύεται από μέτρα ελέγχου και μια στοχοθετημένη ενημερωτική εκστρατεία, στοιχεία που διασφαλίζουν την αξιοπιστία του.

4.7 Η εισαγωγή ενός συστήματος επισημάνσεως, το οποίο θα προβλέπει την ένδειξη της χώρας καταγωγής των εισαγόμενων προϊόντων, πρέπει να αποφασιστεί σε γενικό επίπεδο. Ένα τέτοιο σύστημα αφορά κυρίως τα ζωικά προϊόντα, καθώς και τα προϊόντα της μεταποιητικής βιομηχανίας που προέρχονται από αυτά. Το ανωτέρω σύστημα θα πρέπει να παρέχει πληροφορίες σχετικά με προϊόντα τα οποία ενδεχομένως δεν παρήχθησαν σύμφωνα με τα κοινοτικά πρότυπα καλής μεταχείρισης των ζώων.

4.8 Σύμφωνα με το σχέδιο δράσης της Επιτροπής, το βασικό γνώρισμα της βιολογικής παραγωγής είναι η επιδίωξη υψηλών προτύπων, γεγονός που θα πρέπει να αποτελέσει, κατά την άποψη της Επιτροπής, σημείο αναφοράς για την επίτευξη των πλέον υψηλών προτύπων στον τομέα της καλής μεταχείρισης των ζώων ⁽¹²⁾. Οι εμπειρίες καταδεικνύουν, ότι, σε ορισμένους τομείς, μπορεί να επιτευχθεί υψηλότερο επίπεδο προστασίας των ζώων μέσω της βιολογικής παραγωγής, όμως, οι συνθήκες που επικρατούν σε αυτήν εξακολουθούν να είναι ακατάλληλες, ενώ διαπιστώνεται η ανάγκη απόκτησης πρόσθετων γνώσεων.

4.9 Σε κάθε περίπτωση, οι πόροι της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να αξιοποιηθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Αυτό δεν ισχύει μόνον για την έρευνα και τις επιστημονικές μελέτες, τομείς στους οποίους οι πόροι των κρατών μελών πρέπει να συντονιστούν κατά τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζουν την απεριόριστη αμοιβαία χρήση. Η σύσταση μιας μικτής συμβουλευτικής επιτροπής, η οποία θα απαρτίζεται από προσωπικότητες με εμπειρογνομosύνη και θα είναι υπεύθυνη για το συντονισμό των πόρων, μπορεί στην προκειμένη περίπτωση να συμβάλει στην καλύτερη αξιοποίησή τους. Εκτός αυτού, η Επιτροπή θα πρέπει, σε συνεργασία με την ΟΙΕ και το Συμβούλιο της Ευρώπης, να αναλάβει πρωτοβουλία για τη διόργανωση διεθνούς διάσκεψης, προκειμένου να δημιουργηθεί ένα βιώσιμο δίκτυο ερευνητών εντός και εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να ενισχυθεί η άτυπη διεθνής συνεργασία σε αυτόν τον τομέα.

4.10 Τα μέτρα που λαμβάνει η ΕΕ στον κτηνιατρικό τομέα για την καταπολέμηση ασθένειών περιέχουν ορισμένες πτυχές καλής μεταχείρισης των ζώων, μολονότι η σύνδεση τους δεν είναι πάντοτε αναμφισβήτητη. Αυτό όμως ανησυχεί το κοινό, που βλέπει να θανατώνεται και να πετιέται τεράστιος αριθμός υγιών ζώων όταν ξεσπούν επικίνδυνες μεταδοτικές ασθένειες. Γι' αυτό είναι σημαντικό να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στη λήψη προληπτικών μέτρων και στη στενή συνεργασία με επιστήμονες και κτηνιάτρους ώστε να αναπτύξουν τις κατάλληλες εναλλακτικές μεθόδους για την καταπολέμηση των εν λόγω ζωνοδόσων.

Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2006.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

⁽¹⁾ Μια ιστοσελίδα στην οποία θα προσδιορίζονται τα πρότυπα και οι δείκτες, καθώς η σημασία τους, θα μπορούσε λόγω χάρη να αποτελέσει μέρος της ανωτέρω πλατφόρμας ενημέρωσης, ειδικά σε συνδυασμό με ένα σύστημα επισημάνσεως.

⁽¹²⁾ Ο ορισμός που προτείνει η Επιτροπή για τα βιολογικά προϊόντα περιλαμβάνεται στην Πρόταση Κανονισμού του Συμβουλίου περί του βιολογικού τρόπου παραγωγής γεωργικών προϊόντων και των σχετικών ενδείξεων στα γεωργικά προϊόντα και στην Πρόταση Κανονισμού του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 περί του βιολογικού τρόπου παραγωγής των βιολογικών προϊόντων και των σχετικών ενδείξεων στα γεωργικά προϊόντα και στα είδη διατροφής COM(2005) 671.